25/08/2022

Απάνθισμα από τη διδασκαλία του Αγίου Ιωάννη του Καρπάθιου

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

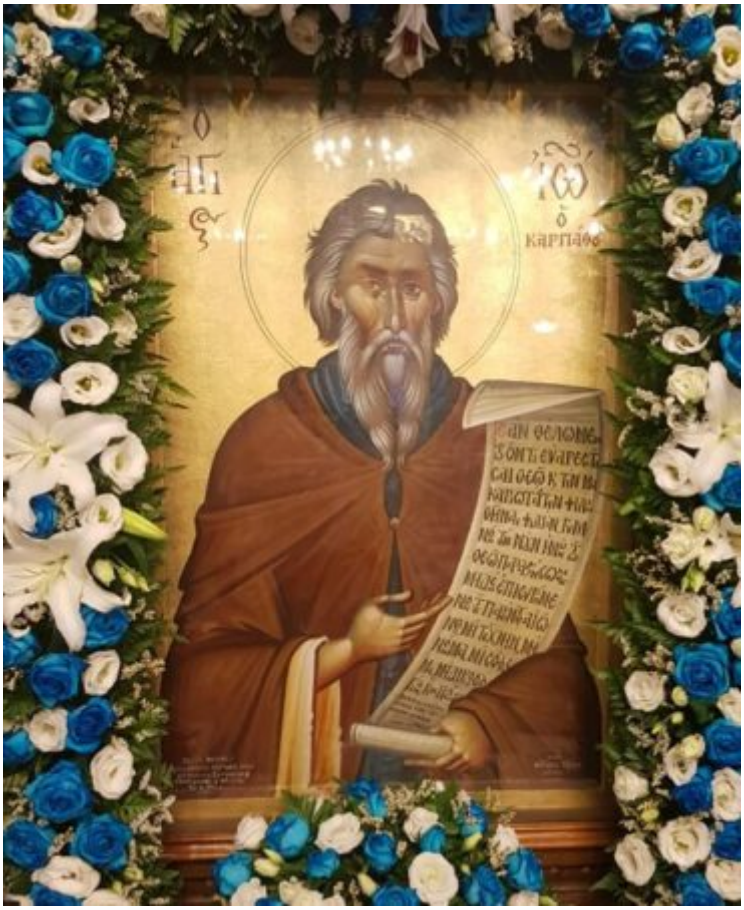

Στη «ΦΙΛΟΚΑΛΙΑ» περιέχονται δύο λόγοι του Αγίου Ιωάννου του Καρπαθίου. Ο πρώτος επιγράφεται «100 παρηγορητικά κεφάλαια προς τούς μοναχούς τής Ινδίας» και ο δεύτερος «Λόγος Ασκητικός και παρηγορητικός, συμπληρωματικός των εκατό κεφαλαίων».

Παρακάτω θα έχετε την ευκαιρία να διαβάσετε ένα απάνθισμα των λόγων αυτών:

Όσες φορές τύχει να πέσεις, τόσες φορές να σηκωθείς!

Σου λέει ο Κύριος, όπως είπε στον Ματθαίο: «Ακολούθησέ με». Εσύ, λοιπόν, εκεί που καταδιώκεις με προθυμία τον πολυπόθητο Κύριό σου, αν στο δρόμο σου σκοντάψεις το πόδι σου στην πέτρα κανενός πάθους και πέσεις απροσδόκητα στην αμαρτία, ή και πολλές φορές, επειδή υπάρχουν λασπώδη μέρη, γλίστρησες χωρίς να το θέλεις και έπεσες, όσες φορές τύχει να πέσεις και να βασανίσεις το σώμα

σου, τόσες φορές σήκω επάνω και τρέξε πίσω από τον Κύριό σου μέχρις ότου τον φτάσεις.«Έτσι παρουσιάστηκα μπροστά Σου στο ναό της διάνοιας, να δω τη δύναμη και τη δόξα Σου που με σώζουν· και στο όνομά Σου, Κύριε, θα υψώσω τα χέρια μου να προσευχηθώ και θα εισακουστώ· και θα αισθάνομαι σαν να χόρτασα με λιπαρά και παχιά φαγητά και θα χαρούν τα χείλη μου να Σου ψάλλουν». Γιατί θεωρώ σπουδαίο πράγμα το ότι αξιώθηκα να ονομαστώ Χριστιανός, όπως μου λέει ο Κύριος μέσω του Προφήτη Ησαΐα: «Είναι μεγάλη σου τιμή να ονομαστείς παιδί Μου».

Έπεσες; Πάλι σήκω!
Με όλη σου τη δύναμη προφύλαγε τον εαυτό σου να μην πέφτεις· γιατί η πτώση δεν αρμόζει στο δυνατό αθλητή. Αν όμως συμβεί να πέσεις, πετάξου επάνω αμέσως και στάσου πάλι στον καλό αγώνα· και αν μύριες φορές πέσεις από υποχώρηση της χάρης, άλλες τόσες φορές σήκω επάνω· κι αυτό μέχρι του θανάτου σου. Γιατί είναι γραμμένο: «Αν ο δίκαιος πέσει εφτά φορές -δηλαδή διαρκώς σε όλη του τη ζωή του- άλλες τόσες θα σηκωθεί».

Κι ο εχθρός υποφέρει από εμάς!
Τα χτυπήματα που επιφέρει ο εχθρός διάβολος εναντίον μας, είτε φανερά είτε αόρατα, πολλές φορές τα εννοούμε και τα βλέπουμε. τα βάσανα, όμως, και τούς πόνους που υποφέρει ο εχθρός από εμάς, επειδή κατορθώνουμε κάποιες φορές τις αρετές, ή μετανοούμε για τις αμαρτίες μας, ή έχουμε υπομονή και καρτερία στις θλιβερές περιστάσεις ή προσευχόμαστε και κάνουμε τα παρόμοια, για τα οποία αυτός τρίζει τα δόντια και τιμωρείται και θρηνεί και χτυπιέται. Όλα αυτά εμείς με θεία οικονομία δεν τα βλέπουμε, για να μην πέσουμε σε χαύνωση. Γιατί λέει η Γραφή: «Είναι δίκαιος ο Θεός να ανταποδώσει θλίψη σε όσους σας θλίβουν».

Οι παγίδες του διαβόλου
Ενεδρεύει ο εχθρός διάβολος, όπως το λιοντάρι στη φωλιά του, και κρύβει για κακό μας παγίδες και δίχτυα από λογισμούς ακάθαρτους και ασεβείς. Αλλά και εμείς, αν δεν κοιμόμαστε, θα μπορέσουμε να του στήνομε μεγαλύτερες και φοβερότερες παγίδες και δίχτυα και ενέδρες. Γιατί η προσευχή, οι ψαλμοί, η αγρυπνία, η ταπεινοφροσύνη, η υπηρεσία προς τον πλησίον και το έλεος, η ευχαριστία και η ακρόαση των θείων λόγων, γίνονται ενέδρα και παγίδα και λάκκος και μάστιγες και αγχόνη και δίχτυα για τον εχθρό.

Σώζομαι ή κολάζομαι;
Όπως ο Κύριος θέλει ο άνθρωπος να σώζεται μέσω άλλου ανθρώπου, έτσι και ο σατανάς σπεύδει τον άνθρωπο μέσω άλλου ανθρώπου να τον κολάσει. Γι’ αυτό και δεν πρέπει να προσκολλάται κανείς σε άνθρωπο που καταφρονεί τα θεία και είναι πονηρός και δεν κρατεί τη γλώσσα του, για να μην πάει μαζί του στην κόλαση.

Γιατί και δίκαιο άνθρωπο να συναναστρέφεται κανείς, μόλις και μπορεί να σωθεί. Αν όμως συναναστραφεί με πονηρό απρόσεκτα, είναι σαν να κόλλησε λέπρα και θα οδηγηθεί σε ναυάγιο. Και ποιός λοιπόν θα ελεήσει εκείνον που πλησιάζει χαρούμενος το φίδι; Ν’ αποφεύγεις λοιπόν εκείνους που είναι άτακτοι στη γλώσσα τους και φιλόνικοι και ταράζονται εσωτερικά και εξωτερικά.

Η προσευχή μας κάνει ρωμαλέους

Όπως η φωτιά κάνει το σίδερο τέτοιο ώστε δεν μπορεί κανείς να το αγγίξει, έτσι οι πυκνές προσευχές κάνουν πιο ρωμαλέο το νου στον πόλεμο του εχθρού. Γι’ αυτό με όλη τους τη δύναμη προσπαθούν να μας προκαλέσουν οκνηρία στην επιμονή μας στην προσευχή, γιατί γνωρίζουν ότι η προσευχή είναι γι’ αυτούς μεγάλος εχθρός, ενώ είναι υπερασπιστής του νου.

Για την φλυαρία

Μια καλή λέξη, τον άλλοτε ακάθαρτο εκείνο ληστή, τον έκανε καθαρό και άγιο και τον έβαλε στον Παράδεισο. και μια λέξη ανάρμοστη έφραξε στον Μωυσή τη γη της επαγγελίας. Να μην νομίσουμε, λοιπόν, μικρή αρρώστια τη φλυαρία· γιατί οι φιλοκατήγοροι και φλύαροι αποκλείουν τον εαυτό τους από τη βασιλεία των Ουρανών. Ο άνθρωπος πού έχει κακή γλώσσα, κι αν ακόμη προκόψει στην εδώ ζωή, όμως εκεί δε θα προκόψει, αλλά θα σκοντάψει και θα τον συλλάβουν ως θήραμά τους οι κακές τιμωρίες και θα τον καταστρέψουν. Σωστά έλεγε κάποιος σοφός, ότι είναι καλύτερο να πέσεις από ψηλά στο έδαφος, παρά από γλώσσα. Πρέπει λοιπόν να πιστέψουμε τον Απόστολο Ιάκωβο, που γράφει: «Κάθε άνθρωπος ας είναι γρήγορος ν’ ακούσει και αργός να μιλήσει».

Με καθαρό το νου να ευαρεστήσουμε τον Θεό

Αν θέλουμε πράγματι να ευαρεστήσουμε το Θεό και να συνάψουμε την τρισμακάριστη φιλία μαζί Του, ας παρουσιάσουμε το νου μας γυμνό σ’ Αυτόν, χωρίς να σέρνομε μαζί μας κανένα πράγμα του αιώνα, ούτε τέχνη, ούτε νόημα, ούτε τέχνασμα, ούτε δικαιολογία, ακόμη και αν γνωρίζομε όλη τη σοφία του κόσμου. Γιατί αποστρέφεται ο Θεός εκείνους που προσέρχονται σ’ Αυτόν με οίηση και μεγάλη ιδέα για τον εαυτό τους και τρέφονται από την κενοδοξία και είναι φουσκωμένοι από αυτήν. Σωστά είπαν μερικοί ερμηνευτές, ότι η μάταιη οίηση τρέφει και φουσκώνει τον άνθρωπο.

Μην απελπίζεσαι!

Χειρότερο από το να αμαρτάνει κανείς είναι να απελπίζεται. Ο Ιούδας ο προδότης ήταν μικρόψυχος και δεν είχε πείρα του πολέμου και γι’ αυτό απελπίστηκε. Έπεσε πάνω του με ορμή ο διάβολος και τον έβαλε να απαγχονιστεί. Ο Πέτρος, όμως, ως στερεά πέτρα, έπεσε σε σοβαρό παράπτωμα, της αρνήσεως του Χριστού, ως εμπειροπόλεμος που ήταν δεν παρέλυσε, ούτε απελπίστηκε από τη λύπη του. Αφού

σηκώθηκε προσέφερε πικρά δάκρυα μέσα από την καρδιά θλιμμένη και ταπεινωμένη. Και αμέσως ο εχθρός, όταν τα είδε αυτά, σαν να τον έκαψαν δυνατές φλόγες στο πρόσωπο έφυγε με ορμή μακριά, με φοβερούς θρήνους.

Δεν έχει καμιά εξουσία πάνω μας ο σατανάς

Όταν η ψυχή βγει από το σώμα, ο εχθρός διάβολος ορμά εναντίον της με θρασύτητα και την πολεμά και την ονειδίζει και γίνεται αυστηρός και φοβερός κατήγορος των αμαρτιών της. Αλλά τότε μπορεί να δει κανείς την ψυχή που αγαπά τον Θεό και έχει μεγάλη πίστη σ' Αυτόν, αν και πολλές φορές είχε πληγωθεί από αμαρτίες, να μην κατατρομάζει στις εφόδους του εχθρού και τις απειλές του, αλλά μάλλον να ενισχύεται με τη χάρη του Κυρίου και να τη φτερώνει η χαρά· να την κάνουν θαρραλέα οι άγιοι άγγελοι πού την οδηγούν και περιτειχισμένη από το φώς της πίστεως να αντιλέγει δυνατά με μεγάλο θάρρος στον πονηρό διάβολο: «Τί κοινό υπάρχει μεταξύ μας, εχθρέ του Θεού; Τί κοινό υπάρχει μεταξύ μας, δραπέτη των ουρανών και δούλε πονηρέ; δεν έχεις εσύ πάνω μας καμιά εξουσία. Ὁ Χριστός, ο Υιός του Θεού, έχει την εξουσία πάνω σ' εμάς και πάνω σε όλα. Σ' Αυτόν αμαρτήσαμε και σ' Αυτόν θα απολογηθούμε, έχοντας ως εγγύηση της ευσπλαχνίας Του απέναντί μας και της σωτηρίας μας τον Τίμιο Σταυρό Του. Συ όμως, καταστροφέα, φύγε μακριά από μάς. δεν έχεις τίποτα εσύ με τούς δούλους του Χριστού». και ενώ θα λέει αυτά η ψυχή με θάρρος, φεύγει πίσω ο διάβολος θρηνώντας με μεγάλη φωνή, μην μπορώντας να αντισταθεί στο όνομα του Χριστού. Ανεβαίνοντας η ψυχή, πετάει προς τα κάτω και ραπίζει τον εχθρό όπως το γεράκι χτυπά τον κόρακα. και έπειτα από αυτό, μεταφέρεται από τούς θείους αγγέλους γεμάτη χαρά στους τόπους πού της έχουν οριστεί, ανάλογα με την κατάστασή της.

Βραβεία και στεφάνια δίνουν οι πειρασμοί!

«Τα βραβεία και τα στεφάνια είναι προορισμένα για όσους πειράζονται και όχι για κείνους πού δεν φροντίζουν για τον Θεό, ούτε για τούς κοσμικούς πού είναι ξαπλωμένοι και ροχαλίζουν».

Η μετάνοια σε κάνει πάλι λαμπρό!

Η σελήνη, η οποία μεγαλώνει και πάλι μικραίνει, είναι τύπος του ανθρώπου, ο οποίος άλλοτε πράττει καλά κι άλλοτε αμαρτάνει, και κατόπιν με τη μετάνοια επανέρχεται στην ενάρετη ζωή. Λοιπόν δε χάθηκε ο νους όποιου αμάρτησε, καθώς νομίζουν μερικοί, όπως της σελήνης το σώμα δεν λιγόστεψε, αλλά μόνο το φώς της. Αποκτά λοιπόν πάλι ο άνθρωπος τη λαμπρότητά του με τη μετάνοια, όπως η σελήνη μετά το λιγόστεμά της ξαναντύνεται πάλι το φώς. Γιατί λέει η Γραφή: «Εκείνος πού πιστεύει στο Χριστό, κι αν πεθάνει, θα ζήσει» «και θα γνωρίσει ότι Εγώ ο Κύριος μίλησα και θα το κάνω».

100 παρηγορητικά κεφάλαια προς τους μοναχούς της Ινδίας

14. Λέει η Γραφή: «Ευαγγελίζομαι χαρά μεγάλη σ’ εσάς, που αφορά όλο το λαό», όχι ένα μέρος μόνον του λαού.

Και «όλοι οι κάτοικοι της γης θα σε προσκυνήσουν και θα ψάλλουν σε Σένα», όχι ένα μέρος μόνον της γης.

Η ψαλμωδία δεν είναι γνώρισμα αυτών που δέονται με δάκρυα, αλλά εκείνων που είναι εύθυμοι.

Αφού λοιπόν έτσι είναι, ας μην απελπιστούμε διόλου, αλλά ας περάσουμε τον παρόντα βίο εύθυμοι, έχοντας στο νου μας την μέλλουσα εκείνη χαρά και ευθυμία.

Αλλά όμως να την ανακατέψουμε την ευφροσύνη με το φόβο του Θεού, όπως λέει η Γραφή: «Να νιώθετε αγαλλίαση για τον Κύριο μαζί με τρόμο».

Οι γυναίκες που ήταν μαζί με τη Μαρία, έφυγαν από τον Τάφο με φόβο και χαρά. Ίσως κι εμείς κάποτε με φόβο και χαρά βγούμε από τον νοητό τάφο.

Απορώ πώς μπορούμε να μην έχουμε φόβο, γιατί κανείς δεν είναι αναμάρτητος, και αν ακόμη είναι Μωυσής ή Απόστολος Πέτρος.

Πλην όμως σ’ αυτούς, αφού νικήσει η θεία αγάπη, αποδιώχνει το φόβο κατά την ώρα του θανάτου.

***

15. Για το ότι ο εμπαθής, αφού πιστέψει με όλη του την καρδιά και με ταπείνωση, λαμβάνει χάρισμα απάθειας, έχεις μάρτυρα τη Γραφή. «Σήμερα, λέει, θα είσαι μαζί μου στον Παράδεισο»· και, «η πίστη σου σ’ έσωσε· πήγαινε στην ειρήνη» της

τρισμακάριας απάθειας· και άλλα όμοια με αυτά, όπως: «το σταφύλι θα ωριμάσει τον καιρό της σποράς», και: «Ας γίνει σε σας σύμφωνα με την πίστη σας».

***

21. Ωφελιμότατο πράγμα και συμφέρον στην ψυχή είναι να υποφέρουμε σθεναρά κάθε θλίψη, είτε από τους ανθρώπους είτε από τους δαίμονες προξενείται, και να γνωρίζουμε με ακρίβεια ότι είμαστε χρεοφειλέτες αυτής της κακοπάθειάς μας, και να μη κατηγορούμε γι' αυτό κανένα άλλο, παρά μόνον πάντοτε τον εαυτό μας.

Εκείνος που για τις θλίψεις που του συμβαίνουν, κατηγορεί τους άλλους, έχει ξεγλιστρήσει από τη δίκαιη κρίση αυτών που του αρμόζουν.

***

22. Κάποτε ο άνθρωπος μετατοπίζεται από τον καλό δρόμο του, και αν ακόμη είναι αξιόλογος στην αρετή, λόγω των πολλών πειρασμών, ξεφεύγοντας από την καλή τάξη του, επειδή -όπως λέει η Γραφή- έχει εξαφανιστεί όλη η σοφία και η τέχνη του· και αυτό, για να μην έχουμε πεποίθηση στον εαυτό μας και για να μην καυχηθεί ο Ισραήλ και πει: «Το δικό μου χέρι μ' έσωσε».

Παρ' όλα αυτά όμως έχε ελπίδα ότι θα αποκατασταθείς στην προηγούμενή σου καλή ψυχική κατάσταση, αφού πέσει από πάνω σου με θεία διαταγή και διωχτεί ο πονηρός δαίμονας, ο οποίος μας παρακινεί να τα βλέπουμε όλα και να τα ακούμε μ' εμπάθεια και μας σπρώχνει με βιασύνη προς την αμαρτία.

Και αφού παχύνει το νου, σαν με πυκνό σύννεφο, κάνει και την σάρκα να αισθάνεται ένα ανέκφραστο βάρος και φορτίο· και τον έμφυτο λογισμό που είναι απλός και άδολος, όπως των βρεφών, τον κάνει πανούργο και τετραπέρατο σε κάθε αμαρτία, αφού τον δηλητηριάσει και τον διαστρέψει με την αβεβαιότητα.

Κεφάλαια από «100 παρηγορητικά κεφάλαια προς τους μοναχούς της Ινδίας» που έγραψε ο άγιος Ιωάννης ο Καρπάθιος, όπως δημοσιεύονται σε μετάφραση του Αντωνίου Γαλίτη στην «Φιλοκαλία των Ιερών Νηπτικών», τόμος Α', των εκδόσεων το Περιβόλι της Παναγίας.

Πηγές: papakallinikos.wordpress.com, pemptousia.gr